

De Peel veranderen in nieuw groen erfgoed

door Tjeu van Ras

Een groene parel. Dat zou de Peel over een paar decennia moeten zijn. Een gebied met landschapslandbouw, met boeren die zorgen voor een nieuw landschap met kleinschaligere boerenbedrijven en veel nieuwe natuur. Nieuw groen erfgoed, met behalve de boeren nieuwe bewoners in tiny houses in die nieuwe natuur.

Een 'hyperambitieuze plan' is het vorig jaar bij de lancering genoemd. Een plan gelanceerd door de stichting Peel Natuurdorpen. 3500 hectare nieuwe natuur ontwikkelen, daarin 5 of 6 gehuchten, waarin 10.000 tiny houses komen verscholen in de nieuwe natuur. Die nieuwe natuur omvat stukken van minimaal 100 hectaren. Een fraai coulisselandschap dat speels als een ruim 100 km lange gordel van natuurparels van noord naar zuid door de hele Peel slingert. Dat allemaal om boeren toekomst te bieden om hun bedrijven in stand te houden. Kleinschalige en natuurinclusieve landbouw moet het worden met voor de boeren dankzij de verhuur van tiny houses in de nieuwe natuur – de grond blijft hun eigendom – een goed inkomen.

🏠 *De hectare grasland in Zeeland, startgebied voor het project.*
(foto Tjeu van Ras)

Intensieve landbouw

De Peel was ooit een groot moerasgebied in Noordoost Brabant en Noord Limburg. Daar is weinig van overgebleven. Rij over de weg van het Limburgse Kessel naar het dorp Zeeland in het noordoosten van Brabant en het is een aaneenschakeling van – soms megagrote – intensieve landbouwbedrijven. Varkens, veel varkens en koeien bepalen in enorme stallen het beeld. Jan Ottens van stichting Peel Natuurdorpen ziet het al jaren met lede ogen aan. Hij kwam op het idee van landschapslandbouw, een slimme combinatie van landbouw, natuur en klein wonen. Pierre Bos – tot juni dit jaar burgemeester van Boekel en woonachtig in Sint Anthonis – raakte enthousiast, hij is nu voorzitter van de stichting. Een voorzitter, die samen met Ottens en het derde bestuurslid Annie Martens de plannen vorm geeft.

“Wij willen de boeren vooruit helpen, zorgen voor nieuwe natuur en het landschap aantrekkelijker maken,” aldus Pierre Bos in een toelichting. Dat het gaat lukken staat voor hem vast. Al zo'n 150 boeren hebben zich gemeld, 35 boeren willen daadwerkelijk aan de slag. Van die boeren moet het komen. Zij gaan samen te werk, een aantal boeren zouden in het plan samen moeten zorgen dat een deel van hun grond tot nieuwe natuur wordt omgeleverd. In clusters van minimaal 100 hectaren zou nieuwe natuur – bomen, kruidenrijk grasland, waterpartijen en planten – worden aangelegd. Dit alles met het coulisselandschap als uitgangspunt. Bos verwijst naar de grote Slink in Oploo, onderdeel van Bronlaak en De Voskuilen in Venhorst/Boekel. “Een enorme diversiteit aan boomsoorten en een prachtig landschap. Een grote diversiteit, daar richten we ons op met dit plan.”

◀ v.l.n.r. De bestuursleden Annie Martens, Pierre Bos en Jan Ottens en kwartiermaker Wim Meulemeesters. (foto Tjeu van Ras)

Startgebied

In een bosje in Zeeland – aangelegd tijdens de grootscheepse ruilverkaveling in de jaren '60 van de vorige eeuw is - ter demonstratie - een tiny house geplaatst. Daar laat Bos aan de hand van tekeningen zien om welk gebied het gaat. Het noordoostelijk deel van De Peel, de gemeenten Sint Anthonis, Mill en Sint-Hubert, Boekel, Landerd en Uden is gekozen als startgebied. Een gebied van ruim 250 hectare is gekozen voor een pilot. Daar willen Bos en de zijnen laten zien hoe het Peel Natuurdorpenplan kan worden gerealiseerd.

Vijftig hectare wordt als demonstratiegebied aangewezen en op een hectare verschijnen als het aan de stichting ligt nog dit jaar drie tiny houses in een nieuw aan te leggen natuurgebied. Een gebied vlakbij het bosje waar het eerste tiny house tijdelijk staat.

Jaren geleden is een gedeelte van de gedempte meanderende beek de Hooge Raam hersteld. De hectare weiland die daarop aansluit is het startgebied voor de stichting. De Hooge Raam wordt verder doorgetrokken en er wordt kruidenrijk grasland en andere beplanting aangebracht. Er komen drie tiny houses te staan. Belangstelling om er te gaan wonen is er genoeg. Uit het hele land zijn er aanmeldingen.

Drie tiny houses in nieuw natuurgebied

🏡 De enkele jaren geleden herstelde loop van de Hooge Raam, die aansluit op het startgebied. (foto Tjeu van Ras)

Kwartiermakers

Boeren in het hele Peelgebied hebben zich bij de stichting gemeld. Kwartiermakers moeten groepen boeren bijeen brengen en de plannen vorm geven. “Het zijn de boeren die het met elkaar moeten gaan regelen”, aldus de stichting. Overleg met de gemeenten en de provincie voert de stichting. Het kost wat overtuigingskracht, maar Bos en Ottens hebben er vertrouwen in dat in het najaar de schop in de grond kan voor het demonstratiegebied in Zeeland.

“Als boeren kunnen zien hoe het gaat, dan weet ik zeker dat ze mee gaan doen,” zo is de overtuiging van initiatiefnemer Jan Ottens. “Zonder overheidssubsidie kunnen we de Peel omvormen tot een prachtig gebied.” Boeren en burgers kunnen volgens Pierre Bos weer trots worden op De Peel. Zo begon hij ook zijn uitleg over de stichtingsplannen. “Er is te weinig besef wat een bijzonder gebied dit hier is, hoe waardevol dat is en hoe dat nog meer tot zijn recht kan komen.” Landschapslandbouw, nieuwe natuur en koeien weer in de wei. “Geen eenheidsworst,” zegt Bos. “We moeten de lokale kennis over het landschap benutten. We bieden het gebied perspectief, het is geen modegril. We willen een duurzame invulling.”

We bieden het gebied perspectief